

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att stärka samt följa upp hälso- och sjukvårdens tillgänglighet och vårdkapacitet vid fredstida krissituationer och höjd beredskap

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att analysera skillnader mellan behov av vårdkapacitet och faktisk förmåga vid fredstida krissituationer och höjd beredskap samt bedöma vilka resurser och åtgärder som krävs för att åtgärda identifierade skillnader.

Socialstyrelsen ska därutöver ta fram nationella riktvärden för vårdkapacitet vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Riktvärden ska anpassas efter olika verksamhetstyper, beakta geografiska förutsättningar och verksamheternas storlek, samt vara uppföljningsbara och möjliggöra jämförelser mellan regioner och över tid. De ska även utgöra underlag för att identifiera brister i vårdkapaciteten vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Socialstyrelsen ska följa regionernas arbete med kompetensförsörjning vid fredstida krissituationer och höjd beredskap samt följa upp den nationella planen för utbildning och övning inom katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar samt nationell samordning av utbildning och övning och identifiera eventuella utmaningar samt lämna förslag på nödvändiga åtgärder.

Uppdraget ska utföras i nära dialog med regionerna och Försvarsmakten. Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs inhämta synpunkter och erfarenheter från Sveriges Kommuner och Regioner, Nationella vårdkompetensrådet, Inspektionen för vård och omsorg, Myndigheten för civilt försvar samt berörda professions- och patientorganisationer och andra relevanta aktörer.

Arbetet med uppdraget ska samordnas med myndighetens pågående arbete för att stärka vårdens kapacitet i fredstid, inklusive uppdraget att bidra till att stärka samt följa upp tillgängligheten och vårdkapaciteten på regional och nationell nivå (S2024/01058).

Vidare ska Socialstyrelsen ta hänsyn till Försvarmaktens behov av hälso- och sjukvårdspersonal samt beakta relevanta utredningar, regeringsuppdrag och förslag inom området.

Socialstyrelsen ska senast den 16 juni 2027 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Socialstyrelsen ska senast den 14 juni 2028 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda högst 3 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård anslagsposten 1 Del till Kammarkollegiet. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

I *Totalförsvarspropositionen 2025–2030* (prop. 2024/25:34) anges att den civila hälso- och sjukvården vid höjd beredskap och krig ska kunna tillhandahålla vård som inte kan anstå samt hantera ett ökat inflöde av skadade. I propositionen *Hälso- och sjukvårdens beredskap* (prop. 2024/25:167) förtydligas att regionerna ska säkerställa att vård som är nödvändig för liv och hälsa kan upprätthållas även vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Det pågår ett omfattande arbete för att stärka hälso- och sjukvårdens kapacitet och beredskap. Socialstyrelsen fick den 3 juni 2024 i uppdrag att bidra till att stärka samt följa upp tillgängligheten och vårdkapaciteten på regional och nationell nivå (S2024/01058).

Socialstyrelsen har också i uppdrag att ta fram nyckeltalsberäkningar och dimensionerande målbilder (S2022/04257) samt att analysera och stödja regionernas förmåga att öka vårdkapaciteten i fredstida krissituationer, vid höjd beredskap och ytterst krig (S2024/01060). Därutöver genomförs nationella utbildnings- och övningsinsatser, och regionerna ges möjlighet att ta del av statsbidrag i enlighet med förordningen (2023:489) om statsbidrag till regioner för hälso- och sjukvårdens beredskap. Regeringen har vidare beslutat om ett uppdrag att vidta de förberedande åtgärder som krävs för att möjliggöra införandet av civilplikt inom hälso- och sjukvården samt tandvården, i syfte att stärka kompetensförsörjningen vid höjd beredskap (S2026/00699). Socialstyrelsen har tidigare tagit fram rapporten Nationella utbildnings- och övningsplaner för katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar samt nationell samordning av utbildning och övning.

För att komplettera redan pågående arbete samt stärka förutsättningarna för en samlad, långsiktig och ändamålsenlig dimensionering av hälso- och sjukvårdens kapacitet ur ett beredskapsperspektiv bedömer regeringen att det finns behov av att ta fram nationella riktvärden för vårdkapacitet vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Regeringen bedömer vidare att det är angeläget att möjliggöra en uppföljning och analys av kompetensförsörjningen i regionerna.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Najite Ukale

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA, SFÖ

Försvarsdepartementet/CF

Försvarsmakten

Inspektionen för vård och omsorg

Myndigheten för civilt försvar

Nationella vårdkompetensrådet

Sveriges Kommuner och Regioner

Samtliga regioner